

Representantforslag om å sikre unges kjennskap til egne rettigheter i arbeidslivet

Fra representanten Balder Alvær Olafsen på vegne av SV

Bakgrunn for forslaget:

Et godt organisert arbeidsliv er en forutsetning for det norske samfunnet. Arbeidstilsynet har avdekket at unge i arbeidslivet er spesielt utsatt for brudd på arbeidslivsbestemmelsene ettersom de ofte er sårbare og ikke har kjennskap til sine rettigheter. Unge arbeidstakere i aldersgruppen 13-25 år møter mange utfordringer når de trer inn i arbeidslivet.

Undersøkelser viser at de er mer utsatt for ulykker, støy og tunge løft i arbeidslivet enn eldre arbeidstakere¹.

LO sin sommerpatrulje avdekker stadig flere brudd på arbeidsmiljøloven. Sammenlignet med før pandemien har det vært en økning i antall brudd på 11.5 prosentpoeng. I 2022 avdekket de brudd blant over 50% av de som ble intervjuet². Dette er alarmerende tall.

Mange av LOs besøk og avdekkede brudd skjer i fylket vårt. Dette ble enda tydeligere i TV 2 sin avsløring av arbeidsforholdene på Zara i vår. Zara har blant annet butikk på Sandvika Storsenter. Der forteller ansatte om hvordan kollegaer blir så brutt ned av arbeidsgiver at det ikke er uvanlig å se ansatte gråte på jobb og utvikle angstsymptomer. TV 2 skriver om hvordan sjefer blant annet tar tiden på de som går på do, at de som jobber på lager ikke får skikkelig belysning og timelister som "forsvinner".

Årlig er det rundt 100 000 ungdommer mellom 15 - 17 år i sommerjobb og mange av dem har ikke kjennskap til rettighetene sine knyttet til arbeidskontrakt, lønn og arbeidstid. Dette medfører at ungdom kan utnyttes og risikerer å arbeide under uforsvarlige forhold.

Arbeidstilsynet har avdekket at det er særlig forekomst av brudd på arbeidsmiljøloven i bransjer som har en stor andel unge arbeidstakere. De har pekt ut unge arbeidstakere som en gruppe som er særlig sårbar. Dette er et problem fylkeskommunen må ta på alvor³.

Fylkeskommunen har et ansvar for å sørge for at ungdommene våre får den videregående opplæring de trenger, og får utvikle den kompetansen de trenger for å ivareta sine rettigheter.

Når man avdekker at så mange ikke har kjennskap til sine egne rettigheter, må vi ta grep. En fagdag på alle videregående skoler som er dedikert til å sikre opplæring i rettigheter arbeidsfolk har i arbeidslivet vil gjøre dette. Slike fagdager og faguker finnes allerede på mange skoler i fylket vårt innenfor andre temaer, som seksualitet. En fagdag vil gi muligheten til å tilpasse undervisningen til de ulike studieløpene og gi lærerne mulighet til å innhente eksterne aktører, som fagforeninger, som arbeider innenfor de ulike fagfeltene.

Forslag til vedtak:

1. Fylkestinget ber fylkesrådet igangsette en prosess for å gjennomføre opplæring i faglige rettigheter, gjennom en arbeidslivsdag, på alle videregående skoler.

¹ [122735 RettStart.indd \(arbeidstilsynet.no\)](#)

² [LOs sommerpatrulje 2022: Flere brudd, bekymret for slurvekultur | Landsorganisasjonen i Norge](#)

³ [122735 RettStart.indd \(arbeidstilsynet.no\)](#)